

DX-tra nr 7

December 2018

Informationsbulletin för Aros DX Club, Västerås som utkommer vid behov.
Utgivare: Lennart Weirell, sekreterare ADXC.

Så var det dags för den sista bulletinen för året. I denna bulletin: WSM 650 The Legend, Radio Kamina och TWR på Bonaire.

KALENDERN

17 - 18 feb DX-Vännernas 4:e kryssning
? mars ADXC:s Årsmöte
30 mars Radiomässan 2018, Eskilstuna
3 - 5 maj DX-Parlamentet i Jönköping

Medlemsavgiften 2019

Dags för medlemsavgiften för 2019. Sätt in 50:- på Handelsbanken, clearingsnummer 6531, konto 160 469 988 (Rolf Berglund). Glöm inte att ange signatur (t.ex. LWV 2019) då ni betalar och meddela via e-mail till kassören och sekreteraren att ni betalat in, adresser är:
rolf.berglund@outlook.com resp.
lennart@weirell.se.

WSM 6-50 - The Legend

Om man nu gillar musik (och anser att Metal inte är musik utan en typ av ljudligt skrik) så är country-musiken perfekt att lyssna på. Countrymusiken är väldigt bred från Southern Rock (Country Rock) med typ Lynyrd Skynyrd, Brantley Gilbert, Bon Jovi, John Fogarty, Garth Brooks till skönsjungande damer typ Shania Twain, Reba, Carrie Underwood och Kacey Musgraves så är WSM stationen för mig och kanske för dig.

Starten

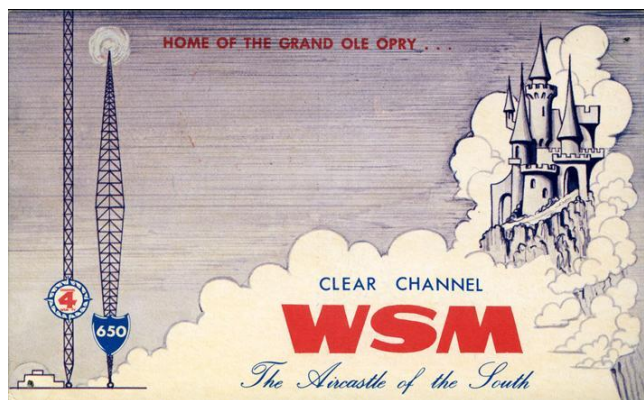
WSM började sina sändningar den 6 oktober 1925 på 1060 kHz och man sände då alla typer av program. WSM ägdes av försäkringsbolaget National Life and Accident Insurance Company i Nashville. Slogan var **WSM - We Shield Millions**. Musikprogrammen blev allt mer populära då man märkte att många uppe i gruv-distrikten satt på lördagskvällar och lyssnade och väldigt snart kom det önskemål om mer och mer folkmusik och musik från Smokey Mountains.

I gruvdistrikten uppe i Smokey Mountains (SÖ Appalacherna) Hade invandringen varit stor och många hade med sig sina instrument och sin musik. Det spelades på instrument från Irland,

England, Västeuropa, Östeuropa, Mellersta Östern och Afrika. Vid starten av WSM hade de olika musikstilarna börjat gå in i varandra och dessutom hade den irländska folkmusiken fått inslag av t ex banjo, mandolin, dragspel, olika slaginstrument, gitarrer, fioler. Inte mycket fanns inspelat så två månader efter starten av WSM satsade man på programidén 'The Barn Dance', det blev en succé. Under två-tre timmar sände man musik där lokala kändisar spelade och sjöng 2 - 4 låtar vardera – så är det än idag. Allt eftersom blev programledarna mer och mer proffsiga. Den 10 december 1927 skojade hallåmannen "Judge" George D. Hay att operamusiken som sänts var från 'the Scene of the Grand Opera' men att nu skulle väntan vara slut för lyssnarna för här kommer musiken från vår kära 'Grand Ole

Opry'. En mycket populär påannonsering som användes ibland. Till slut beslöt man att man skulle gå över till "Grand Ole Opry" och släppa "The Barn Dance" man hade nämligen flera gånger bytt studios för större lokaler (som sannerligen inte var en lada).

WSM sänder sedan 1932 från Brentwood utanför Nashville på frekvensen 650 kHz och de har en tillåten maxeffekt på 50 kW dag och natt. Det är en Clear Channel station, alltså väldigt få stationer på samma frekvens (650kHz) som dessutom ska ha låg effekt för att inte störa. WSM har flera studios i Music Valley (Opryländ). Den mest använda är studion i det stora Gaylord Hotel. Gaylord Entertainment köpte alla delar som inte tillhörde försäkringsbolagets kärnverksamhet och nu kallar man sig "Radio WSM 6-50 – the Legend".

Ägarna Gaylord bytte namn på verksamheten för radio och musik till "Ryman Hospitality Properties".

Ryman

Thomas G. Ryman var en redare och affärsman som ägde många hjulångare på Cumberland River och Mississippi. Han var en mäktig ateist. 1885 kom pastorn Sam Jones till Nashville och predikade inför 5000. Ryman var där för att se att ingenting gick fel med verksamheten – det slutade med att Ryman blev frälst och byggde en stor och vacker kyrka åt Sam Jones på 5th Avenue i Nashville. När Ryman senare dog (1904) försvann också stödet till pastor Jones. "Union Gospel Tabernacle" bytte namn till "Ryman Auditorium" för att hedra den stora donatorn. En musikarrangör Lula Naff arrangerade under de kommande decennierna mängder av konserter med gräddan av artister i USA. Ryman kom därför att kallas för The Carnegie of the South.

Mother Church of Country Music

1943 var det dags igen för WSM / Grand Ole Opry och flytta. Man hade haft Ryman Auditorium under uppsikt och plötsligt blev det varit möjligt att ta över. Ryman är en mycket vacker byggnad utsmyckad med fönster likt en kyrka så därför har den fått smeknamnet "The Mother Church of Country Music". Det var här som Elvis Presley gjorde sitt enda uppträdande på Grand Ole Opry. Den 2 oktober 1954, alltså när han precis började slå igenom, fick han sjunga två låtar. Den ena var "Blue Moon of Kentucky" som var en hit hemma i Memphis men i Nashville var den en populär bluegrass-låt med Bill Monroe – han som började med bluegrass. Back Stage fick Elvis rådet av direktören på Opry att släppa sina planer på att bli något, det vore nog bättre om han fortsatte som chaufför. Elvis uppträdde därefter enbart hos konkurrenten Louisiana Hayride.

Även Ryman blev för litet. WSM hade en del mark i östra utkanten av stan. 1973 skedde flytten. Ena dagen satt President Nixon och spelade piano och sjöng inne på Ryman och nästa kväll var han i det nya Opry.

Opryländ (Music Valley)

Det nya Grand Ole Opry ligger i ett område som kallas för Opryländ. Redan 1972 öppnades nöjesparken Opryländ som blev väldigt populärt – Hotellen kom upp som svampar ur jorden. Inför millenieskiftet insåg man att nöjesparken spelat ut sin roll så man rev allting och byggde ett stort shoppingcenter, Opry Mill Mall. Det enda som blev kvar var flodbåten General Jackson som fortfarande går på Cumberland River.

WSM uppförde en ny byggnad i området för administration. I hotellet närmast Grand Ole Opry, (Gaylord) byggde man även en studio (typ akvarium så man kan kolla på programledaren och gäster). Men en stor del av programmen sänts direkt från Opry eller nöjeslokaler på Music Valley Drive.

Grand Ole Opry

På Opry har man direktsända konserter ett par gånger i veckan på bästa sändningstid. Minst tis, fre och lör. Vissa dagar sänds två program med samma artister men de får då inte uppträda i samma ordning och ej med exakt samma låtar. En policy som WSM håller hårt på för att sända två föreställningar efter varandra. Programledarna från WSM har ofta en särskild roll på Opry och de mest populära är Eddie Stubbs och Bill Cody.

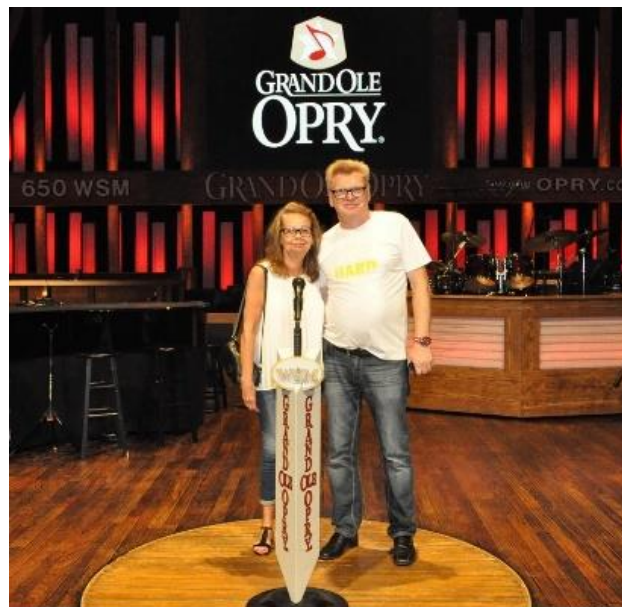
Annonsörer finns och bör vara lätta att repa. Vid utsändning från Opry sponsrar annonsörerna en halvtimme var. Det är bl.a. reklam för en matvarukedja, ett försäkringsbolag en restaurang/lanthandel. Dessutom kan det förekomma reklam som läses upp av presentatörerna.

Opry flyttar sina konserter till Ryman under 2½ månader under vintern för underhåll.

Opry är världens äldsta radioprogram alla kategorier, 93 år. När jag och Mrs B gick Back Stage Tour förklarade guiden att bara ett program har blivit inställt – den dagen Rev. Martin Luther King begravdes.

För de flesta som blir inbjuden till att spela på Opry är det något speciellt att vara på scenen och stå i cirkeln (vars trä kommer från Rymans scen). Jag och Anki stod i cirkeln under Back Stage Tour men hade inte förberett någon låt. Vi skulle tätt "Helan går" kanske.

Grand Ole Opry är också en klubb där artister blir inbjuden att bli medlem, 'the Newest Member of the Grand Ole Opry' – medlemskapet varar livet ut (om man uppträder på Opry då och då). Medlemmarnas ålder i Opry är allt från 30 – 92. Man säger därför familjen om sina artistkollegor även om de inte är medlemmar.

OBS: Man kallar Nashville "Music City USA" men musiken är bara #3 i Nashville. Största sysselsättningen är inom Sjukvård och Medicinsk forskning. Som nummer två kommer bilindustrin som exempel har Bridgestone sitt huvudkontor och en av sina största fabriker i Nashville, Is-hallen där Nashville Predators spelar heter Bridgestone Arena.

Det är flera musikstilar som utvecklats i Nashville. Country, Rock'n'Roll, Blues och olika typer av Soul. De sistnämnda började i Memphis men de såg inte fullt ut vilken potential det fanns i musiken.

Country-musiken har många olika inriktningar. Förutom Bluegrass och Southern Rock finns även t. ex. Hillbilly, Texas Swing (Country Swing), Rockabilly, Outlaw, Bakersfield (California), Honky Tonk, Red Dirt (Oklahoma), Texas Country (mer traditionell country), Country pop m.fl.

Nyare grenar är Bro-Country, Rap Country och HipHop Country.

Läs mer på <https://country4you.com/country-historie/>. Den är på norska men ni klarar säkert av detta. Jag bidrar till både Country4you's webbsida och FB-sida om ni vill botanisera mera.

Radio Kamina

svensk FN-radio i Kongo

Vid genomgång av en del DX-material efter framlidne DX-vännen Claës-Wilhelm Englund hittade jag en intressant tidning, Djungeltegrafen, som gavs ut av svenska FN-bataljonen i Kongo. I detta nummer från våren 1962 berättades om att en egen radiostation var under uppförande. Artikeln publiceras i det följande i sin helhet *). Två personer ur radiostaben, Ragge Jagero och Leif Högberg, hade vänligheten att berätta mer om projektet.

Ragge var radiotelegrafist vid 1:a Kompaniet, 20:e bataljonen och senare signalmekaniker. Han blev kvar i Kongo fram till tillbakadragandet av de svenska styrkorna 1964. Ragge berättar om stationens programutbud:

- Morgontimmarna sände vi cirka 06 - 08 och siestatimmarna ungefär 12 - 15. Basekot och några andra infoprogram sändes live. Vi bandade och redigerade i viss mån program själva, annars fick vi ner program från Sveriges Radio, typ Hylands Hörna m.fl. Ett kul program som hade en titel som var tagen från Radio Nord var "Låten från båten". Då rodde vi runt i en liten plasteka i den stora poolen vid officersmässen och de simmande FN-soldaterna som var där fick önska en låt. Programledaren hade inte flytväst!

Radio Kamina sände på mellanvåg 530 kHz med en effekt av 1 kW och använde en modifierad fartygssändare av typ Standard Radio ST-450. Antennen var av T-typ och hade en höjd av cirka 30 meter. Så småningom tillkom även en kortvågssändare i 49-metersbandet, även den på 1 kW, för att nå detagementen i Katanga/Shabaprovinsen. Lyssnarrapporter inkom både på mellanvåg och kortvåg, bland annat en rapport från Sydamerika. Har möjligen någon ARC-medlem lyckats höra och verifiera stationen?

Eldsjälen bakom Radio Kamina var kapten Bertil Jernberg, stationschef. Kapten Jernberg var ständigt på jakt efter materiel till Radio Kamina och man fick bland annat överta en del av Radio Nord's skivarkiv när stationen tvingades stänga. En stor del av skivarkivet hos Radio Kamina hade Radio Nord-etiketter.

Programchef Leif Högberg berättar:

Som programchef hade jag tjugofyra duktiga medarbetare, tolv hallåmän och tolv studiotekniker. En pärla bland medarbetarna var den mycket duktiga chefsteknikern, Ragge Jagero från Sala. Han gjorde det omöjliga till det möjliga.

Drog kablar och vred och skruvade på alla rattar och några till så att allt skulle vara i topptrim.

När medarbetarstyrkan fylldes på så startade vi sändningarna tidigt på morgonen, ofta vid 06.30-tiden.

Sändningstimmarna var oftast upp till 70 timmar i veckan. Vi hade nyheter flera gånger under dagen, som vi kallade Dagens Eko, lånat från Sveriges Radio. Nyheterna presenterades på flera språk, svenska, kiswahili, engelska och franska. Underlaget hämtades från bl.a. BBC, Radio Springbok Sydafrika och Sveriges Radio m.fl. stationer.

Leif berättar vidare:

Många duktiga hallåmän och reportrar som plockades från Svenska bataljonen gjorde att stationen blev alltmer populär. Bland annat för att Radio Kamina hade mycket musikunderhållning från Sveriges radio och inte minst Radio Nord. En av de duktiga reportrarna var Karl-Erik Olsson, tjänstledig från Dagens Eko i Sveriges Radio. Ett proffs som även var bataljonsredaktör.

Ett annat populärt program på lördag morgon var Frukostklubben, idén lånad från Sveriges Radio. Det fanns många duktiga förmågor på basen som gärna ville vara med, sångare, gitarrister, dragspelare, någon som ville berätta en särskild händelse på basen eller ute i bushen. Svenska Fälttruppen var också med i klubben. Många kända röster, Staffan Tellemar, Siv Öst m.fl. bidrog med trevligt programinslag.

Radio Kamina blev den första station som sände till svenskar i FN-tjänst. Men man sände även program för andra bataljoner som "Canadian hour" från Royal Canadian Signals och Norska bataljonens timme.

Radio Kamina flyttades sedermera till Lulua-bourg (nuvarande Kananga) och byggdes där upp

på åtta dagar. Den 23 april 1964 stängde stationen med Kapten Jernbergs favoritlåt Hey Paula med Paul & Paula. Ni kan läsa mer om Radio Kamina och andra liknande stationer på <http://www.malish.se>.

*) Återfinns i slutet av DX-tra

Hjärtligt tack till Leif Högberg och Ragge Jagero för info och bilder. Tilläggas kan att Ragge i dag är en av de drivande krafterna bakom Radio Sala.

/ Ronny Forslund via MVE 59-9 /

TWR:s högeffektsstation på Bonaire

Regeringen på Curaçao har varit mycket välvillig och generös mot TWR och samma vänlighet visades också mot TWR av administrationen på den intilliggande ön Bonaire, Man ställde ett stort område till förfogande för TWR.

Studion och kontorsbyggnaden uppfördes nära västra kusten, ett stycke norr om den största staden Kralendijk, mitt emot turisthotellet Hotel Bonaire. Sändarbyggnaden uppfördes likaså nära öns västkust, halvvägs mellan Kralendijk och öns sydspets, mitt emot de saltäckta strandområdena med deras skära flamingos.

Den första sändaren som TWR startade på Bonaire var en 500 kW Continental på 800 kHz. Den kom igång den 13 augusti 1964 som den kraftigaste MV-sändaren på västra halvklotet. Strömförsörjningen kom från deras egna två generatorer som vardera vägde 45 ton och de kunde producera en total output på 3.2 megawatt. Programöverföringen från studion sköttes med en FM-länk och man kunde sända program i regel på fem språk; engelska, spanska, portugisiska, franska och tyska.

Ett viktigt program på MV varje dag var en lokal sjöväderrapport som sändes 20 minuter över varje hel timme. Åren 1965 till 1977 förekom reläsändningar från Radio Netherlands i Hilversum regelbundet över TWR-sändaren på Bonaire.

I juni 1972 installerades ett nytt antensystem på sändarområdet, bestående av en huvudmast omgiven fyra mindre master. Den välkände Arthur Cushen i Invercargill, Nya Zeeland rapporterade att signalstyrkan ökade markant sedan det nya antensystemet installerats.

1987 då Continental-sändaren varit i bruk i nära 23 år stängdes den och ersattes med en ny sändare med motsvarande effekt. Den nya sändaren

var emellertid inte nyttillverkad, den hade byggts av BBC i Schweiz och hade använts av Capital Radio i Transkei i Sydafrika under några år. Men det var ändå en högeffektstation på 500 kW och med samma frekvens, 800 kHz.

Kortvågssändningarna från TWR Bonaire upphörde i juni 1993 men högeffektsändaren fortsatte sin verksamhet. Fyra år senare tillkom en 50 kW Omnitronix-sändare från Pennsylvania för att användas av ekonomiska skäl. Den användes dagtid och 500 kW-sändaren var i bruk endast kvällar och nätter.

Men 1999 installerades en 100 kW Nautel-sändare från Nova Scotia i Canada för att ersätta den 500 kW-sändare som tidigare använts i Sydafrika. BBC-sändaren fraktades bort från Bonaire, men vart? En intressant fråga. Men därmed var det tillfälligt slut med högeffektsändningar från Bonaire.

Enligt uppgift i Radio World i USA den 9 maj i år anskaffade TWR på Bonaire en ny 440 kW-sändare för mellanvåg, även denna producerad av Nautel i Canada. Antensystemet fick en modifiering genom Kintronic i New York.

Denna splitt nya högeffektstation har kostat totalt 4 miljoner dollar invigdes vid en ceremoni den 30 januari i år. Så nu har vi på nytt en MV-jätte på västra halvklotet med 440 kW på 800 kHz.

/ Adrian Peterson, Wavescan 2018-08-26. Översättning och redigering: UQ via MV-e 59-4 /

STED BN XVI K

NUMMER 2

UTG.: Red. Lars Bergström

RADIO KAMINA

YTTERLIGARE NåGRA DAGARS avlyssningsprov, installationsarbeten och finjusteringar återstår innan Radio Kamina - basens egen rundradiostation - kan sända i full skala. Kapten Bertil Jernberg och tekniska chefen för det i FN-bataljonernas "historia" onastående projektet, fanjunkare Tore Andersson, håller på att trimma in stationens på 566 m mellanväg (530 kilocykler) som väntas bli den slutliga våglängden.

Som tidigare meddelats kommer programmet till 90 procent att bestå av bandad "skvalmusik" och underhållning.

- Vi kommer även att göra lokala program, säger kapten Bertil Jernberg, som är drivande kraft bakom "Radio Kamina". Bland annat kommer medlemmar av bataljonen visse dagar att få stå som producenter av programmet. På onsdagarna är det meningen att löjtnant Lennart Poignant, som är anställd vid Sveriges skolradio i Stockholm, skall komponera och presentera programmet, vari skall ingå Kamina bilradio.

SÄNDNINGSTIDER
RADIO KAMINA
Vardagar:
1200 - 1500
1700 - 2300
Lördagar:
1200 - 2400

Denna programpunkt skall även överkomma på lördagarna, då vi tänker låta den teaterbegåvade korpralen Per-Magnus Ahlbom på "Typing Pool", HQ, sköta halländet.

Marketentaren på tredje kompaniet korpral Karl-Erik Jönsson skall även medverka som hallmänn och programproducent.

- Idén med bilradio är måbände litet djärv - den enda bilradio som vederligt finns inom basen sitter i min bil - men man behöver ju inte vara i ett fordon för att lyssna

RADIO KAMINA...

till trevliga skivor, menar kapten Jernberg.

På bataljonen finns uppskattningsvis mellan 200 och 300 gramfonoskivor. Stencilerade listor på urvalet håller på att göras i ordning och skall skickas ut på kompanierna. Sedan är det bara att välja! Skicka in önskemålet tillsammans med någon trevlig historia ur livet här nere till Radio Kamina. Skriv också "Bildradio" på kuvertet!

För att variationen skall bli så stor som möjligt ber kapten Jernberg alla som har privata gramfonoskivor att ställa dessa till förfogande. Kom också gärna med programförslag. Musik-, säng- och teaterlängor är därjämte högst välkomna i Radio Kamina.

Av naturliga skäl är Radio Kamina i första hand avsedd för den skandinaviska personalen på basen. Då och då hoppas emellertid kapten Jernberg och hans medhjälpare om intresse föreligger att bereda Östnabataljonen och övriga utländska förband tillfälle att göra egna program och programinslag.

Sammalagt 16 man - de flesta från stabskompaniets signaltropp - är på ett eller annat sätt knutna till Radio Kamina. Sändningarna sker från radiostationen i närheten av flygfältet, där man disponerar ett par inspelningsstudios och kontrollrum.

Tre man gör åt för att sköta ut-sändningen - två tekniker och en hallman.

Karusell-program

Det stora slingnumret i Radio Kamina kommer av allt att döma bli en direktutskickad radiounderhållning från någon av biografernas på basen - troligen stabskompaniets filmsal. Tillsammans med bataljonsassistenten löjtnant Heinekk kommer kapten Jernberg och hans team att lägga upp en timmes "karusellprogram" med tävlingar, intervjuer och lekar. Trevlig sändningstid blir klockan 20 till 21 varje lördag. För att öka spänningen hoppas man kunna dela ut rejäla priser i de lekar och tävlingar som förekommer - helt efter svenska förebild.

Pragsport är en annan form av populär underhållning som radioteamet kapten Bertil Jernberg, fröjnkare Tore Andersson, överfärar Jan Olof Karlsson, korporal Waldemar Pettersson, FN-soldat Göran Lindstahl med flera längtar efter att få förströ oss med.

Slutligt klartecken från Radio Kamina meddelas i Senaste Nytt!

- Pappa, varför får inte jag leka som andra barn?
- Hall häft, unge, blanda och gal

FÖRSVARETS HJUDSALVA
